AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL

IEB-STYLE PRACTICE QUESTION PAPER

TAAL • LEESBEGRIP • KOMMUNIKASIE

Naam en van: _____

Graad: _____ **Datum:** _____

Voorgestelde tyd: 1 uur 20 minute **Totaal: 46 punte**

INSTRUKSIES

Lees die instruksies noukeurig voordat jy begin.

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings. Beantwoord AL die vrae.
2. Skryf netjies en leesbaar op die lyne wat voorsien is.
3. Nommer jou antwoorde presies soos die vrae genommer is.
4. Gebruik volsinne, tensy 'n woord, aanhaling of kort antwoord gevra word.
5. Let op spelling, punktuasie en gepaste taalgebruik.
6. In AFDELING A moet jy die HELE sin skryf en met die gegewe woorde begin.

AFDELING A: Taal	**6**
AFDELING B: Leesbegrip	**30**
AFDELING C: Kommunikasie	**10**
TOTAAL	**46**

Hierdie is 'n oorspronklike oefenvraestel en nie 'n amptelike IEB-vraestel nie.

LIVEWORKSHEETS

AFDELING A: TAAL

Een IEB-stylvraag vir elke taalonderwerp in die afgebakende leerwerk **[6]**

VRAAG 8: SINSTRUKTURE

Herskryf elke sin soos aangedui. Begin elke keer met die gegewe vetgedrukte woorde, skryf die HELE sin en gebruik korrekte punktuasie. Geen halfpunte word toegeken nie.

VERLEDE TYD | **8.1** **Die leerder oefen elke aand die taalreëls.**

Gisteraand ... [GEGEWE BEGIN / LEIDRAAD] (1)

TOEKOMENDE TYD | **8.2** **Die leerders skryf vandag die toets.**

Volgende week ... [GEGEWE BEGIN / LEIDRAAD] (1)

VOEGWOORDE | **8.3** **Die leerder vra vrae. Hy verstaan die werk beter.**

Die leerder vra vrae omdat ... [GEGEWE BEGIN / LEIDRAAD] (1)

ONTKENNENDE VORM | **8.4** **Die leerder verstaan die moeilike reël.**

Die leerder verstaan nie ... [GEGEWE BEGIN / LEIDRAAD] (1)

DIREKTE EN INDIREKTE REDE | **8.5** **Die onderwyser vra vir Amir: "Het jy jou boek gebring?"**

Die onderwyser vra vir Amir of ... [GEGEWE BEGIN / LEIDRAAD] (1)

LYDENDE EN BEDRYWENDE VORM | **8.6** **Die onderwyser merk die toetse.**

Die toetse ... [GEGEWE BEGIN / LEIDRAAD] (1)

TOTAAL AFDELING A: 6

LIVEWORKSHEETS

AFDELING B: LEESBEGRIP [30]

Lees albei tekste aandagtig en beantwoord elke vraag.

VRAAG 1

Lees TEKS A en TEKS B en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS A

DIE UUR TOE BERGSIG VANLYN GEGAAN HET

[1] Teen die einde van die eerste kwartaal het die personeel van Hoërskool Bergsig dieselfde patroon begin raaksien: take is laat ingehandig, leerders het tydens pouses langs mekaar gesit sonder om te praat en baie van hulle het soggens moeg gelyk. In 'n anonieme opname het meer as die helfte van die leerders erken dat hulle nog ná elfuur saans boodskappe lees of kort video's kyk.

[2] Die skool het toe 'Stiluur' begin. Van sewe- tot agtuur saans moes deelnemers hul selfone in 'n ander vertrek sit, kennisgewings afskakel en aan skoolwerk, lees of 'n gesprek aandag gee. Dit was nie 'n straf of 'n totale verbod op tegnologie nie. Leerders kon steeds 'n rekenaar vir navorsing gebruik, en noodoproepe is natuurlik toegelaat. Deelname was vrywillig en ouers is gevra om ook saam te probeer.

[3] Kiara Jacobs, 'n graad 11-leerder, was aanvanklik glad nie beïndruk nie. 'Ek het gedink dit gaan nooit werk nie,' vertel sy. 'My vriende reël alles op ons groep, en ek was bang ek mis iets belangriks.' Sy het haar foon die eerste aand op haar bed gelos, maar het dit binne tien minute drie keer gaan haal. Daarna het sy dit in die kombuis by haar ma gelos.

[4] Sonder die aanhoudende liggies en geluide het Kiara haar taak vinniger voltooi. Sy het ook haar sportskoene, waarna sy die hele week gesoek het, onder haar bed gevind. Die grootste verrassing was egter die gesprek met haar jonger broer. Hulle het saam tee gemaak en vir die eerste keer in weke oor sy sokkerwedstryd gepraat. 'Die stilte het nie leeg gevoel nie,' sê sy. 'Dit het gevoel asof daar skielik plek vir ander dinge is.'

[5] Ná drie weke het 120 leerders 'n tweede opname voltooi. Baie het gesê dat hulle take vroeër klaar was, makliker gekonsentreer het of betyds gaan slaap het. Sommige gesinne het selfs aangehou met Stiluur nadat die proeflopie geëindig het. Die resultate bewys nie dat een stil uur elke probleem oplos nie, maar dit wys dat 'n klein verandering mense se gewoontes sigbaar kan maak.

[6] Daar was ook kritiek. Leerders wat saans openbare vervoer gebruik, wou bereikbaar bly. Ander moes aanlyn saam met 'n groep werk of 'n familielid in 'n ander land kontak. Die skool het dus beklemtoon dat die plan buigsaam moet wees: veiligheid en noodsaaklike kommunikasie kom eerste. Die doel was om keuses doelbewus te maak, nie om selfone as die vyand te behandel nie.

[7] Volgens opvoedkundige sielkundige dr. Leila Adams is dit juis hierdie gebalanseerde benadering wat kan werk. Elke kennisgewing vra 'n klein stukkie aandag, en dit neem tyd om weer volledig op 'n taak te fokus. Tog waarsku sy dat volwassenes nie net streng reëls moet maak terwyl hulle self deur etenstyd na hul skerms kyk nie. 'Kinders luister na wat ons sê, maar hulle leer ook uit wat ons doen,' verduidelik sy.

[8] Kiara gebruik steeds elke dag haar foon. Sy het nie haar groep verlaat of alle speletjies uitgevee nie. Sy kies nou egter wanneer sy beskikbaar wil wees. Party aande hou sy net dertig minute Stiluur; ander aande hou sy langer aan. Vir haar lê die sukses nie in 'n perfekte reël nie, maar in die besef dat 'n mens 'n slim toestel kan besit sonder dat die toestel al jou tyd hoef te besit.

Oorspronklike oefenteks vir hierdie vraestel.

LIVEWORKSHEETS

TEKS B

STILUUR: WAT HET NÁ DRIE WEKE VERANDER?

Opname onder 120 deelnemende leerders

Take vroeër klaar	▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪	**68%**
Betyds gaan slaap	▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪	**54%**
Makliker konsentreer	▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪	**46%**
Gesin praat meer	▪▪▪▪▪▪▪▪▪	**37%**
Geen merkbare verandering	▪▪▪▪▪	**21%**

EEN UUR MINDER SKERM. MEER TYD VIR JOUSELF.

Let wel: Deelnemers kon meer as een antwoord kies.

VRAE OOR TEKS A EN TEKS B

1.1 Noem TWEE probleme wat die personeel aan die begin raakgesien het. **(2)**

1.2 Verduidelik waarom Stiluur nie as 'n totale verbod op tegnologie beskou kan word nie. **(2)**

1.3 Haal VIER opeenvolgende woorde uit paragraaf 3 aan wat wys dat Kiara aanvanklik getwyfel het. **(1)**

1.4 Wat het Kiara uiteindelik met haar foon gedoen sodat sy dit nie weer gaan haal nie? **(2)**

1.5 Waarom, dink jy, is ouers gevra om ook aan Stiluur deel te neem? **(2)**

1.6 Noem TWEE positiewe veranderings wat leerders ná drie weke gerapporteer het. **(2)**

LIVEWORKSHEETS

1.7 Is dr. Adams heeltemal teen selfone? Motiveer jou antwoord met EEN bewys uit die teks. **(2)**

1.8 Verduidelik in jou eie woorde wat Kiara bedoel wanneer sy sê: 'Die stilte het nie leeg gevoel nie.' **(2)**

1.9 Is die skrywer se benadering tot Stiluur eensydig of gebalanseerd? Motiveer jou antwoord. **(2)**

1.10 Sou Stiluur by jou skool werk? Gee jou mening en EEN goeie rede. **(2)**

1.11 Watter voordeel in TEKS B het die hoogste persentasie gekry? **(1)**

1.12 Wat is die verskil, in persentasiepunte, tussen 'Take vroeër klaar' en 'Gesin praat meer'? Toon jou berekening. **(2)**

1.13 Waarom is die persentasies in TEKS B saam meer as 100%? **(2)**

1.14 Kies EEN statistiek uit TEKS B wat die inhoud van paragraaf 5 ondersteun. Verduidelik die verband. **(2)**

LIVEWORKSHEETS

1.15 Wie is die waarskynlikste teikengroep van TEKS B? Motiveer jou antwoord. **(2)**

1.16 Is die slagspreuk 'Een uur minder skerm. Meer tyd vir jouself.' doeltreffend? Motiveer jou antwoord. **(2)**

TOTAAL AFDELING B: 30

LIVEWORKSHEETS

AFDELING C: KOMMUNIKASIE [10]

Bestudeer elke prent en skryf presies wat jy in die situasie sou sê.

VRAAG 2: Reageer in EEN of TWEE volledige Afrikaanse sinne. Jou woorde moet by die persoon, doel en situasie pas. Skryf slegs die woorde wat jy sou sê.

2.1 JY IS LAAT (2)

SITUASIE: Jy kom laat vir 'n groepsvergadering. Vra om verskoning en stel 'n praktiese oplossing voor.

JOU WOORDE:

_____

_____

_____

2.2 BY DIE BIBLIOTEEK (2)

SITUASIE: Jy wil 'n boek langer hou. Vra die bibliotekaris beleefd om die boek te hernu.

JOU WOORDE:

_____

_____

_____

2.3 DIE UITNODIGING (2)

SITUASIE: 'n Vriend nooi jou na 'n partytjie, maar jy kan nie gaan nie. Weier beleefd en gee 'n rede.

JOU WOORDE:

_____

_____

_____

2.4 VEILIGHEID EERSTE (2)

SITUASIE: 'n Jonger leerder wil sy wagwoord vir iemand aanlyn stuur. Waarsku hom en gee raad.

JOU WOORDE:

_____

_____

_____

2.5 KLASPROJEK (2)

SITUASIE: Jou groep wil opgee omdat die projek moeilik is. Moedig hulle aan en stel die volgende stap voor.

JOU WOORDE:

_____

_____

_____

TOTAAL AFDELING C: 10 | TOTAAL: 46 PUNTE

LIVEWORKSHEETS